

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 401/2017
30.03.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Катарине Манојловић-Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ... чији је пуномоћник Срђан Алексић адвокат из ... против тужене Републике Србије - Министарство одбране коју заступа Војно правобранилаштво из Београда, ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4184/16 од 01.12.2016. године, у седници већа одржаној дана 30.03.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4184/16 од 01.12.2016. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Суботици П 56/15 од 21.09.2016. године, ставом првим и другим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је Закључком Владе Републике Србије број 401-161/2008 од 17.01.2008. године којим су дозвољена средства ради исплате новчане помоћи ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији седам неразвијених општина: Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље, повређено начело једнаких права и обавеза, чиме је извршена дискриминација на основу места пребивалишта војних резервиста са пребивалиштем на територији свих осталих општина које нису наведене у Закључку Владе Републике Србије број 401-161/2008 од 17.01.2008. године, а тиме и тужиоцу АА из ... улица ... број ... као учеснику рата 1999. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 21.000,00 динара у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде. Ставом четвртим изреке, одлучено је да се тужилац ослобађа плаћања судских такси у овом поступку.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4184/16 од 01.12.2016. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Суботици П 56/15 од 21.09.2016. године у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву и захтеву тужиоца за накнаду парничних трошкова. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Одлучујући о основаности изјављене ревизије, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Неосновани су наводи ревизије о битној повреди одредаба парничног поступка из тачке 7. става 2. наведеног члана, учињеној пропустом првостепеног суда да позиве и писмена достави Државном правобранилаштву као законском заступнику тужене Републике Србије. Постојање ове битне повреде одредаба парничног поступка тужена је истицала и у жалби, а тај навод другостепени суд је правилно оценио као неоснован, позивајући се на предвиђену надлежност Министарства одбране у вези са пословима мобилизације и одредбе чланова 107а став 1. и 2. и 107б став 1. Закона о одбрани којима је уређена надлежност Војног правобранилаштва. Због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку не може се изјавити ревизија у смислу члана 407. став 1. тачка 2. тог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био учесник рата у периоду од 24.03.1999. године до 26.06.1999. године као припадник Војске Југославије - ВП ... .. и ВП ... .. . Тужена је исплатила тужиоцу ратне дневнице само за период од 24.03.1999. године до 31.03.1999. године. Влада Републике Србије и штрајкачки одбори ратних војних резервиста из општина Куршумлија, Лебане, Бојник, Житорађа, Дољевац, Прокупље и Блаце закључили су 11.01.2008. године Споразум о исплати помоћи наведеним неразвијеним општинама у укупном максималном износу од 2.000.000,00 динара. Овим Споразумом је предвиђено да ће критеријуме за расподелу новчане помоћи израдити заједничке комисије састављене од представника локалне самоуправе и штрајкачких одбора ратних војних резервиста, и то опредељујућом сагласношћу представника штрајкачких одбора, с тим да је јединствени критеријум за стицање права на добијање помоћи достављање правноснажне пресуде на основу одрицања од

тужбеног захтева којим су ратни војни резервисти из наведених општина тражили исплату накнаде. Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године одлучено је да ће новчани износ помоћи из Споразума од 11.01.2008. године бити пренет на посебне рачуне неразвијених општина у шест месечних рата, те да ће право на добијање новчане помоћи стећи сваки ратни резервиста из тих општина који достави правноснажну пресуду донету на основу одрицања од тужбеног захтева за исплату накнаде и писмену изјаву да по том основу нема даљих потраживања од Републике Србије. Влада Републике Србије је, Закључком од 10.04.2008. године, прихватила Информацију о начину решавања исплате накнаде за лица ангажована у резервном саставу, односно ратних ветерана у оружаним акцијама после 17.08.1999. године и у рату током 1999. године, и дала сагласност да се образује радна група са задатком да припреми пропис којим ће се јединствено и систематски уредити питање накнаде за ангажовање лица у резервном саставу у војним јединицама на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија за време рата 1999. године, и размотрити могућност да тим прописом буду обухваћена и остала лица у резервном саставу и ратни војни ветерани. Тужилац нема пребивалиште у некој од општина означених у споразуму од 11.01.2008. године и Закључку Владе Републике Србије од 17.01.2008. године, због чега није могао да добије помоћ предвиђену тим актом.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права усвојили тужбени захтев.

Тужена Република Србија је пасивно легитимисана у овом спору. Министарство одбране, као орган тужене државе који је био у обавези да изврши исплату ратних дневница, своја овлашћења врши преко Владе Републике Србије која је закључила споразум од 11.01.2008. године и донела Закључак од 17.01.2008. године.

Дискриминација је свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лица или групе, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, који се заснива на било ком основу (раси, држављанству, националној или верској припадности, језику, политичким убеђењима, полу и слично). Заштита од дискриминације представља право личности загарантовано Уставом Републике Србије (члан 21) и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (члан 1. Протокола 12. уз Европску конвенцију), а од 07.04.2009. године и Законом о забрани дискриминације. Лица која указују да је у односу на њих извршена дискриминација дужна су да докажу да су неједнако третирана у односу на друга лица која су у истој или сличној ситуацији, а супротна страна - лице на чије се дискриминаторско поступање указује, дужна је да докаже постојање објективног и оправданог разлога за различитост у поступању.

Постојање дискриминације извршене Споразумом од 11.01.2008. године и Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године, насталим пре ступања на снагу Закона о забрани дискриминације („Службени гласник Републике Србије“, број 22/09 - ступио на снагу 07.04.2009. године), цењено је на основу члана 21. Устава Републике Србије, и на основу тога изведен правилан закључак да је исплатом ратних дневница резервистима са подручја седам неразвијених општина означених у Споразуму од 11.01.2008. године извршена дискриминација према тужиоцу по основу његовог пребивалишта, као једног од атрибута сваког физичког лица.

Из садржине Споразума од 11.01.2008. године и Закључка Владе Републике Србије од 17.01.2008. године произилази да је новчана помоћ исплаћена на посебне рачуне општина наведених у Споразуму, ради исплате ратних дневница војним резервистима са пребивалиштем на територији тих општина који су учествовали у одбрани земље од агресије држава чланица НАТО пакта током 1999. године. Општине наведене у Споразуму заиста имају статус неразвијених општина, али та чињеница нужно не значи да су и сви резервисти са пребивалиштем на њиховој територији социјално угрожена лица, нити да резервисти са пребивалиштем на територији других општина у Србији не спадају у ту категорију лица, јер се социјална угроженост доказује на законом прописани начин. На основу Споразума од 11.01.2008. године и Закључка Владе Републике Србије од 17.01.2008. године извршена је исплата ратних дневница свим војним резервистима са пребивалиштем на територији Општина Куршумлија, Лебане, Бојник, Житорађа, Дољевац, Прокупље и Блаце само на основу чињенице да им је пребивалиште на подручју тих општина, без претходне провере и утврђења њиховог социјалног статуса. Таквим поступањем тужене извршена је дискриминација у односу на тужиоца који нема пребивалиште на територији означених општина, иако је био у истој ситуацији као и резервисти који имају пребивалиште на њиховој територији - учествовао је у одбрани земље током 1999. године, и по том основу остварио право на ратне дневнице које му нису исплаћене за све време војног ангажовања.

Имајући изложено у виду, нису основани наводи ревизије да се, у смислу члана 21. став 4. Устава Републике Србије, у конкретном случају не ради о дискриминацији. Наведеном уставном одредбом је прописано да се дискриминацијом не сматрају посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима. Помоћ неразвијеним општинама представља легитиман циљ и посебну меру коју држава може предузети у смислу наведене одредбе Устава Републике Србије, и као таква не представља дискриминаторско поступање. Међутим, исплате извршене на основу Споразума од 11.01.2008. године не представљају: „акт пружања помоћи неразвијеним општинама“, јер тај Споразум Влада Републике Србије није закључила са општинама ради пружања финансијске помоћи, већ са штрајкачким одборима ратних војних резервиста из тих општина, а само је исплата вршена преко

посебних рачуна јединица локалне самоуправе. На основу тог Споразума тужена се обавезала да резервистима из наведених општина исплати ратне дневнице, с`тим да ни једном одредбом споразума није предвиђена обавеза резервиста да докажу свој социјално-економски статус, већ су били само у обавези да се одрекну свих потраживања у споровима за накнаду ратних дневница. Због тога нису основани ни наводи ревизије да на основу Споразума од 11.01.2008. године није вршена исплата ратних дневница, већ новчана помоћ одређеној групи лица која живи на том подручју.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлука о захтевима странака за накнаду трошкова поступка по ревизији, садржана у другом ставу изреке, донето је применом члана 165. став 1. у вези чланова 153. и 154. Закона о парничном поступку. Ревизија тужене је одбијена, па зато тужена нема право на накнаду трошкова поступка по том ванредном правном леку, а трошкови одговора тужиоца на ревизију тужене, по налажењу Врховног касационог суда, нису били неопходни за вођење ове парнице.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић